

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Meri Turja

Kulttuurituottaja vertaistukitoiminnan mahdollistajana

Tapahtumasuunnitelma TATU ry:lle

Opinnäytetyö

Syksy 2024

Kulttuurituottaja (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituottaja (AMK)

Tekijä: Meri Turja

Työn nimi alaotsikoineen: Kulttuurituottaja vertaistukitoiminnan mahdollistajana:
Tapahtumasuunnitelma TATU ry:lle

Ohjaaja: Juhani Haarala

Vuosi: 2024

Sivumäärä: 28

Liitteiden lukumäärä: 1

Tapahtumasuunnitelma on olennainen osa huolellisesti ja tehokkaasti tuotettua tapahtumaa. Sen laatiminen tarjoaa tärkeitä työkaluja tapahtuman mahdollistamiseksi ja parhaimmillaan tapahtuman kehittämiseksi. Tämän opinnäytetyön produktio on toteutettu valtakunnallisesti vertaistukea tarjoavalle tukiyhdistykselle TATU ry:lle, jonka kohderyhmä on tapaturmaisesti tai potilasvahingon kautta vammautuneet ja sairastuneet lapset ja nuoret sekä heidän läheisensä.

Opinnäytetyö toteutettiin kehityshankkeen myötä, jonka kautta päädyttiin tapahtumasuunnitelman tuottamiseen yhteiskehittämisen menetelmin. Suunnitelma on koottu tekstitiedostoon, jossa sen eri osat ja vaiheet on selitetty auki tapahtuman suunnittelun ja tuottamisen näkökulmasta. Sen tavoitteena on helpottaa tapahtumien tuottamista jatkossa, ja sitä on myös mahdollista soveltaa yhdistyksen muihin tapahtumiin.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään vertaistukea, kulttuurihyvinvointia, kulttuurituottajan ammatillista osaamista ja tuottamista sekä niiden soveltamista tapahtumasuunnitelman toteuttamiseen. Tapahtumasuunnitelman laatimiseen on käytetty aineistoina kirja- ja verkkolähteitä, aikaisemmin toteutetun tapahtuman asiakaspalautteita, sekä keskustelua ja teoriapohjaa yhdistyksen omista ja kohderyhmän tarpeista. Tapahtumasuunnitelma toteutettiin narkolepsiaa sairastavien ja heidän läheistensä toiminnalliseen vertaistukiviikonlopputapahtumaan.

Suunnitelman laatimista on lähestytty kulttuurituottajan ammatillisesta näkökulmasta. Koska suunnitelma on toteutettu vertaistukiyhdistykselle, siinä yhdistyy myös monialainen yhteistyö, toisin sanoen yhteiskehittäminen.

¹ Asiasanat: tapahtumatuotanto, vertaistuki, suunnittelu, kulttuurihyvinvointi, monialaisuus

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Bachelor of Culture and Arts, Cultural Management

Author/s: Meri Turja

Title of thesis: Culture producer as an enabler of peer support activities: Event plan for TATU ry

Supervisor(s): Juhani Haarala

Year: 2024

Number of pages: 28

Number of appendices: 1

An event plan is an essential part of a well-organized and effectively produced event. Ideally, it provides the necessary tools for facilitating the event and supporting its development. The event plan was created for TATU ry, a support association.

The thesis was a development project that led to the creation of the event plan, and it was carried out using co-development methods. The plan is presented in a Word document. Its sections and stages are explained from the perspective of event planning and production. Its goals are to simplify the process for future events and make the plan to be suited to organization's other events too.

The theoretical part covers themes of peer support, cultural well-being, the professional skills of cultural producer and event planning. The creation of this thesis and the event plan includes materials from books, online sources, feedback from TATU's previous event, and an assessment of the organization's needs. The plan is designed for a peer support weekend for individuals with narcolepsy and their close ones.

The plan is approached from the perspective of a cultural producer and combining multidisciplinary collaboration.

¹ Keywords: event production, peer support, planning, cultural well-being, multisectorality

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	3
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo	5
Käytetyt termit ja lyhenteet	6
1 JOHDANTO	7
1.1 Tausta ja tavoitteet	7
2 KULTTUURI JA HYVINVOINTI	8
2.1 Kulttuurituottajan osaaminen	8
2.2 Vertaistukitoiminta ja kulttuurihyvinvointi	9
2.3 Tapahtumasuunnitelma	11
3 TIEDONKERUU JA TULOKSET	13
3.1 Menetelmät	13
3.1.1 Asiakaspalaute	13
3.1.2 Tapahtuman kohderyhmä	14
3.2 Asiakaspalautteen analysointi	14
3.3 Tapahtuman kohderyhmän kartoitus	15
3.4 Yhdistykseen tutustuminen	17
4 TAPAHTUMASUUNNITELMAN AVAUS	19
4.1 Tapahtuman määrittely	19
4.2 Ennen tapahtumaa	20
4.3 Yhdistykset, henkilöstö ja resurssit	20
4.4 Budjetti	21
4.5 Kokous ja tiedottaminen	21
4.6 Projektin päätös	21
POHDINTA	22
4.7 Tulos	22
4.8 Huomioita ja kehitysideoita	23
4.9 Yhteenveto	23

LÄHTEET	25
LIITTEET	27

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1 . Miellekartta aiheesta ihmisen oma taide- ja kulttuurisuhde.....10

Käytetyt termit ja lyhenteet

TATU Tapaturmaisesti tai potilasvahingon kautta vammautuneiden ja sairastuneiden lasten ja nuorten sekä heidän läheistensä valtakunnallinen tukiyhdistys.

1 JOHDANTO

1.1 Tausta ja tavoitteet

Tässä opinnäytetyössä laaditaan hyvinvointialaan keskittyneelle yhdistykselle tuotos, johon sovelletaan kulttuurituottajan ammatillista osaamista. Työ on tehty TATU ry:lle, jonka kanssa päädyttiin yhteisymmärryksessä kehittämään olemassa olevalle vertaistukitapahtumalle tapahtumasuunnitelma. TATU ry on tapaturmaisesti tai potilasvahingon kautta vammautuneiden tai sairastuneiden vertaistukea mahdollistava yhdistys. Se järjestää vuosittain muun muassa 2–3-päiväisen toiminnallisen viikonlopputapahtuman narkolepsiaa sairastaville ja heidän läheisilleen.

Lähtötilanne kehityshankkeessa on se, että yhdistyksellä on yleinen, koko yhdistyksen toimintaa kattava toimintasuunnitelma. Kehittämishankkeeseen tarjotussa tapahtumassa ei ole olemassa valmiiksi tapahtumakohtaista suunnitelmaa. Tämän opinnäytetyön produktiivisessa osiossa on tuotettu tapahtumasuunnitelma yhdistyksen tapahtumaan. Produktion avulla tuodaan esille myös, miten kulttuurituottaja voi olla mukana ja kehittämässä vertaistukitoimintaa sekä tunnistamassa ja ratkaisemassa tapahtumien mahdollisia kehityskohteita.

Tapahtumasuunnitelma on tärkeä osa huolellista ja tehokkaasti tuotettua tapahtumaa. Sen laatiminen tarjoaa yhdistykselle työkaluja vertaistukea mahdollistavan tapahtuman toteuttamiseksi ja parhaimmillaan kehittää yhdistyksen kykyä järjestää tapahtumia ja vertaistukitoimintaa jatkossa. Opinnäytetyön tavoitteena onkin kehittää olemassa olevaa tapahtumaa tekemällä tapahtumasuunnitelma sekä luoda yhdistykselle malli seuraavien tapahtumien suunnittelua ja toteuttamista varten.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty ChatGPT-kielimallia tekstin kieliopin tarkastukseen. Kaikki työssä käytetyt lähteet ovat tämän työn kirjoittajan hakemia lähteitä, eivät tekoälyn tuottamia lähteitä.

2 KULTTUURI JA HYVINVOINTI

2.1 Kulttuurituottajan osaaminen

Kulttuurituottajan ammatilliseen osaamiseen kuuluu muun muassa projektinhallinta, markkinointiosaaminen, viestintä, johtaminen, liiketoimintaosaaminen, yrittäjäyys, talousosaaminen ja taiteen kentän tuntemus (Jurvelin, 2018). Projektiosaaminen antaa valmiudet toimia esimerkiksi hallinnollisissa ja tuotannollisissa rooleissa.

Edellä mainitut roolit voivat sisältää seuraavia tehtäviä (Saksala, 2015, s. 14)

- tilojen varaaminen
- lupien ja rahoituksen hankkiminen
- tiimin rekrytointi hankkeen toteutukseen
- talkookoordinaattorina toimiminen
- ohjelman suunnittelu
- tapahtumista tiedottaminen
- alkuperäisen vision säilyttämisestä huolehtiminen.

Kulttuurituottaja voisi rikastuttaa vertaistukitoiminnan toteutusta. Voidaan pohtia, tehostuisiko vertaistukitoiminta määrällisesti ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta entisestään monialaisilla työryhmillä sekä tulisiko erityisesti kulttuurin merkitystä painottaa hyvinvointisektorin palveluissa. Kulttuurituottaja voisi työskennellä hyvinvointialan ammattilaisten kanssa yhteistyön ja hankkeiden muodossa. Tuottaja voisi toimia tuotannollisissa työtehtävissä, kuten suunnittelussa ja organisoimisessa, mutta hänellä on myös valmiuksia toimia esimerkiksi ohjaajana ja fasilitoijana. Vahvuudet voi näkyä luovien ratkaisujen lisäksi taiteen kentän ja muiden kulttuurialueiden tuntemuksessa.

Syyt työskennellä hyvinvoinnin ja vertaistukitoiminnan toimialueilla voivat olla vahvasti arvoperustaisia. Monikin kulttuurialan ammattilainen saattaa lähestyä produktioita myös omien arvojensa, kuten eettisyyden, hyvinvoinnin ja sen kollektiivisen lisäämisen näkökulmasta. Hyvinvoinnin lisääminen voi olla yksi ammatillisista tavoitteista tai arvoista ja vie siten uralla työtehtäviin, joissa arvot toteutuvat.

Kun arvoperustana on hyvinvoinnin lisääminen, se voi olla käytännössä taiteiden ja muun kulttuurin saavutettavuuden lisäämistä, jota esimerkiksi Kaikukortti-hanke ajaa takaa. Kaikukortin konsepti on rakennettu yhdessä monialaisesti eli kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan toimijoiden ja Kaikukortin kohderyhmän kanssa (Kaikukortti, 2024). Se on myös yksi esimerkki yhteiskehittämisestä. Yhteiskehittämisessä palvelujen käyttäjät ovat mukana kohteen palvelujen ja toimintojen suunnittelussa, sekä toteutuksessa että arvioinnissa (Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL), 2018).

Tässä opinnäytetyössä tapahtumasuunnitelman toteuttamisen kautta vertaistoiminnan mahdollistaminen ja sen kehittäminen voi myös toimia yhtenä esimerkkinä tästä arvoperustasta.

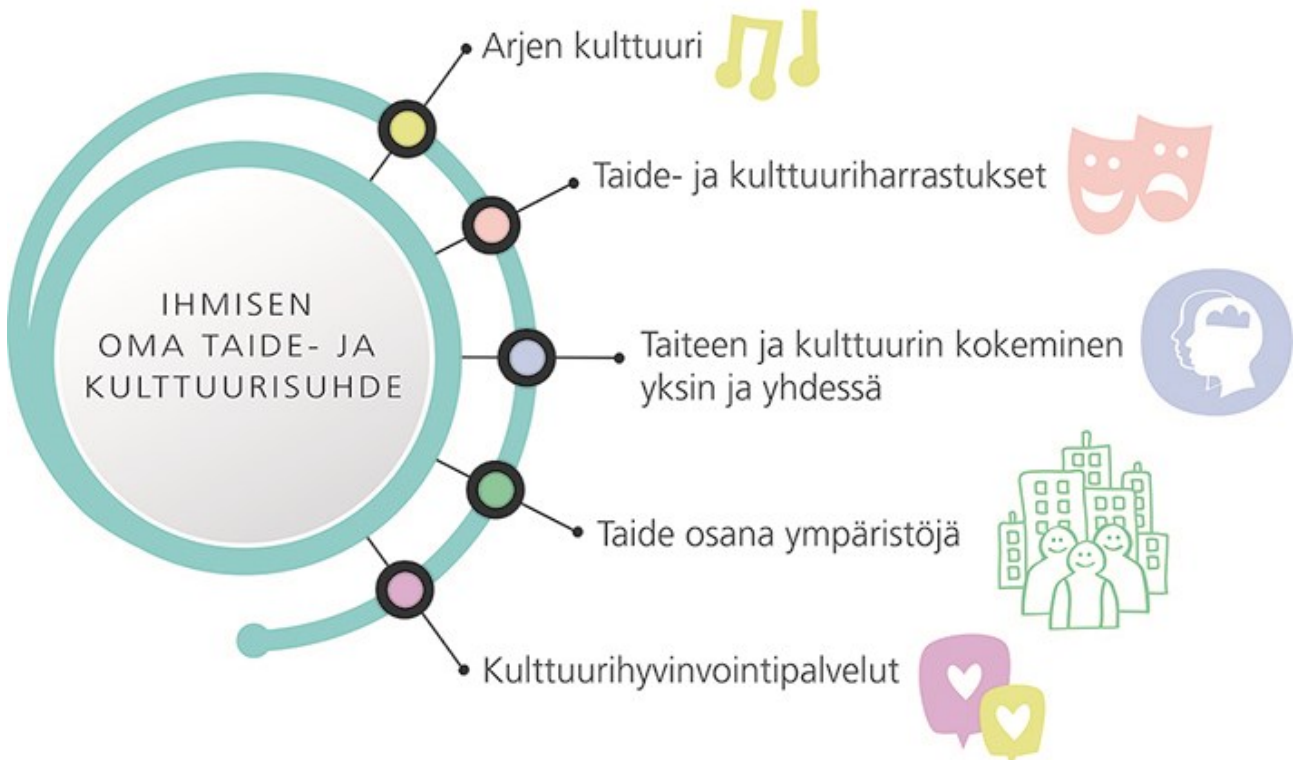
2.2 Vertaistukitoiminta ja kulttuurihyvinvointi

Opinnäytetyön toiminnallinen osio, eli tapahtumasuunnitelman tuottaminen, on tehty vertaistukea tarjoavan TATU ry:n tapahtumaan. Vertaistukitoiminta on Suomessa keskittynyt pääasiassa paikallisiin hyvinvointikeskuksiin ja yhdistyksiin, ja sitä pidetään merkittävänä sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteiskunnallisena tehtävänä (YLE, 2006). Vertaistuki tarkoittaa ”rinnalla kulkemista, kokemusten vaihtamista sekä ymmärryksen jakamista toisten samankaltaisessa elämäntilanteessa olevien kanssa” (TATU, 2021).

Sanat eivät aina riitä kattavasti selittämään tai kuvailemaan oloa ja tunteita siitä, mitä henkilö käy läpi. Vertaistukiryhmätoiminta voi olla keskustelevaa tai toiminnallista (Mikkonen & Saarinen, 2018, s. 56). Vertaisilta saa vertaistukitoiminnassa omaan elämäntilanteeseen rohkaisua ja ymmärrystä sekä toivoa esimerkiksi tavallisesta elämästä sairaudesta huolimatta (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2023). Vertaistuen ei tarvitse liittyä aina suoraan hakeutumisen pohjasyyn käsittelyyn, vaan ajan viettäminen tukihenkilöiden ja vertaisten kanssa tuo itsessään merkityksellisyyden tunnetta. Tällaiset kokemukset voivat muun muassa poistaa mahdollisen yksinäisyyden tai ulkopuolisuuden tunteen.

Erilaisia vertaistuen muotoja voidaan käyttää apuna aiheen käsittelyyn ja oman kokemuksen sanoittamiseen. Tämä voi tapahtua niin kahden kesken kuin ryhmässäkin. Mikkosen ja Saarisen (2018, s. 58) mukaan keskustelevan vertaistukiryhmän ilmapiiri on salliva eikä

niissä tuomita tai arvostella. Ryhmässä saa olla oma itsensä mistään tekijästä riippumatta. Jotta tällaisia kohtaamisia voi tapahtua, esimerkiksi asiantuntijat, ammattilaiset tai tukihenkilöt ovat mahdollistamassa rakentavia ja voimaannuttavia keskusteluja sekä toimintaa vertaistapaamisissa tai -tapahtumissa.

Kuvio 1 . Miellekartta aiheesta ihmisen oma taide- ja kulttuurisuhde (Lilja-Viherlampi & Rosenlöf, 2019)

Valtakunnallisen kulttuurihyvinvoinnin yhteyspisteen ja yhteistyöverkoston Taikusydämen (2023) hankkeessa todetaan, että kulttuurihyvinvointi on ihmisen yksilöllistä tai yhteisöllisesti jaettua kokemusta siitä, että taide ja kulttuuri lisäävät hyvinvointia. Ihmisen taide- ja kulttuurisuhde voi näkyä arjessa, harrastuksissa, osana ympäristöä, hyvinvointipalveluissa sekä sen kokemisessa yksin tai yhdessä (kuvio 1). Tästä voidaan päätellä, että kulttuuri vaikuttaa hyvinvointiin ja tukee sitä ihmisen koko elämänkaaren ajan. Lisäksi sen erilaiset vaikutukset ovat subjektiivisia riippuen jokaisen henkilökohtaisesta taide- ja kulttuurisuhdesta.

Kulttuuri ja kulttuurin harrastaminen ei ole vain luksusta vaan jokaisen kansalaisen perusoikeus, laajasti työllistävä sekä hyvinvointia tutkitusti tuottava kasvuala sekä elintärkeä kansakunnan identiteetin rakentaja. (Taikusydän, 2023)

Kulttuuri on näin liitettävissä vahvasti hyvinvointiin ja myös sen edistämiseen, enemmän kuin esimerkiksi luksukseen. Edellä mainitut todetut ja päätellyt asia tukevat ajatusta myös siitä, että kulttuurin tuottaminen voi lisätä hyvinvointia. Kulttuurituottajan ammatillista osaamista voisi näiden esimerkkien perusteella hyödyntää ja tuottajia työllistää myös hyvinvointisektorilla ja siellä tuotetuissa palveluissa. Kulttuurituottajan ammatin määrittelyn perusteella tuottajan osaamista voi soveltaa myös muiden alojen työtehtäviin kulttuurialan lisäksi. Voidaan päätellä, että ammatillisen osaamisen myötä myös kulttuurihyvinvoinnin mahdollistaminen on yksi vaihtoehto urasuunnitelmissa tai -polussa.

Kulttuurin ja erityisesti taiteiden sisältöjen on tutkimuksien kautta todettu vaikuttavan myönteisesti hyvinvointiin ja koettuun terveyteen (Taikusydän, 2023). Erilaiset taiteet ja muu kulttuurin kokeminen vertaistukitoiminnassa voisivat toimia työkaluina aiheiden käsittelyssä, omien tunnekokemusten esiintuomisessa ja jakamisessa.

Jos kulttuuriharrastukset “parantavat hyvinvointia tukemalla henkistä jaksamista, mielen-terveyttä ja kriisinsietokykyä, sekä synnyttävät elämänmittaisia ystävyysuhteita, lisäävät osallisuutta, tuovat turvaa sekä vähentävät yksinäisyyttä ja erillisyyden kokemusta” (Suomen harrastajateatteriliitto, 2019), taide- ja kulttuuriosallistuminen ovat varteenotettavia vaihtoehtoja vertaistoiminnan toteuttamisessa. Vertaistoiminnan toteutuessa ollaan asian ytimessä eli tarpeen mukaan kaikkien edellä mainittujen elämän osa-alueiden tukemisessa.

2.3 Tapahtumasuunnitelma

Kulttuurituottajan työtehtäviin kuuluu yleensä kulttuuripalveluiden organisoiminen (Metropolia, i.a.) kuten tapahtumasuunnitelmien laatiminen sekä muut vastaavat tehtävät erilaisissa tuotannoissa ja produktioissa. Kulttuurituottaja laatii tapahtuma- ja tuotantosunnitelmia tai on itse niiden tarkastelijana.

Yhdistykset ovat yksi esimerkki tapahtumia tarjoavista tahoista. Sen toiminta voi olla tehokkaampaa ja selkeämpää, kun siinä hyödynnetään tapahtumasuunnitelmia. Tavoitteiden kirkastaminen ja asettaminen ovat ensisijaisia tehtäviä tapahtuman suunnittelussa, sekä erityisen tärkeitä tuotannon ja sen suunnitelman rakentuessa (Saksala, 2015, s. 173). Tapahtumasuunnitelma voi edistää yhdistyksen toimintaa sekä helpottaa tapahtuman kohde-ryhmän huomioon ottamista. Parhaimmillaan tapahtumasuunnitelman hyödyntäminen voi kehittää myös valmista tapahtumakonseptia. Silloin tapahtuman rakenteita ei tarvitse myöskään kartoittaa uudestaan ja kaikki informaatio löytyy samasta paikasta. Suunnitelmaan kerätyistä tiedoista voi luonnollisesti olla hyötyä myös tapahtumaa markkinooidessa.

Kulttuurialan työntekijä tulee monialaisessa työryhmässä perehdyttää hankkeeseen ja sen sisältämiin tehtäviin, jos hänellä ei ole samanlaista osaamistaustaa muiden jäsenten kanssa. Vastuullinen ja laadukas perehdytysprosessi takaa koko työyhteisölle yhtenäiset tavat toimia ja selkeyttää roolijakoa (PAKU ry, 2024). Perehdyttämisellä voi olla vaikutus myös niiden riskien hallinnassa, joita työskennellessä monialaisessa työryhmässä tai tuotannossa voi ilmetä.

3 TIEDONKERUU JA TULOKSET

3.1 Menetelmät

Tapahtumasuunnitelman toteuttamiseen tiedustellaan, mitä tarpeita ja toiveita yhdistyksellä on kehityshankkeelle. Yhdistykseltä voidaan tiedustella esimerkiksi suunnitelmia ja raportteja, jotka ovat aiheellisia tuotoksen laatimisen kannalta. Verkko- ja kirjallisia lähteitä käytetään teoreettisiin osuuksiin, kuten aiheeseen ja kohderyhmään perehtymiseen sekä taustatietojen selvittämiseen.

Yhdistyksen kanssa päädyttiin yhteisymmärryksessä kehittämään olemassa olevalle vertaistapahtumalle tapahtumasuunnitelma, jossa sovelletaan kulttuurituottajan ammatillista osaamista sen toimintaan. Tapahtumasuunnitelman laatimiseen käytetään käytännöllistä ja teoreettista lähestymistapaa, mutta myös osallistujien subjektiivista kokemusta. Lähteitä ovat muun muassa asiakaspalaute, yhdistyksen asiakirjat sekä aiheeseen kuuluva teoria- pohja, verkkosivut ja -kirjallisuus.

3.1.1 Asiakaspalaute

Asiakaspalaute on kerätty yhdistyksen toimesta narkolepsiaa sairastavien ja heidän läheisten toiminnalliseen vertaisviikonloppuun osallistuneilta henkilöiltä vuonna 2023 tapahtuman jälkeen. Palaute käydään läpi, jotta siitä voi tehdä kehitysehdotuksia tapahtuman sisältöön ja sitä kautta voidaan ottaa myös tapahtuman kohderyhmän näkökulma huomioon. Tässä tapauksessa tapahtumaa voidaan ajatella niin sanotusti tuotteena, jota kohderyhmä haluaa tarvittaessa käyttää eli osallistua ja sitoutua vertaistuen piiriin. Asiakaspalautetta arvioidaan, analysoidaan ja sen perusteella tehdään johtopäätöksiä, mitä tapahtuman sisällöstä kannattaa pitää, kehittää tai muuttaa, jotta tavoitteet täyttyisivät mahdollisimman hyvin.

Menetelmään päädyttiin, koska tiedon ollessa palautteen muodossa siitä käy ilmi tapahtuman onnistuneisuus siihen osallistuneen näkökulmasta. Sellaisen tiedon kerääminen on oleellista, kun tarkoituksena on analysoida ja kehittää tapahtumaa asiakaslähtöisesti. Tarkoituksena on palvella asiakkaita, koska tapahtuman hyödyt, seuraukset ja vaikutukset

verrattuna asiakkaan omiin tavoitteisiin vaikuttavat asiakkaan kokemaan laatuun (Laine-Alonen, 2016, s. 11).

3.1.2 Tapahtuman kohderyhmä

Määrittelemällä tavoitteita ja kohderyhmää, autetaan osaltaan rakentamaan myös tapahtuman markkinointia, tiedottamista sekä huomioimaan asiakkaiden tarpeet (Niiranen, 2020). Tietoa voidaan etsiä yhdistyksen sisäisistä lähteistä, kuten omilta verkkosivuilta, keskustelemalla yhdistyksen jäsenten kanssa, mutta myös yhdistyksen asiakirjoista ja ulkoisista lähteistä. Etsitään tietoa kohderyhmään vaikuttavasta sairaudesta, jotta se voidaan ottaa huomioon. On tiedettävä kohderyhmän toimintaan vaikuttavat seikat, jotta tapahtuman voi toteuttaa mahdollisimman monelle mielekkäästi ja monipuolisesti.

Suunnitteluvaiheessa selvitetään myös yhdistyksen tarpeet, arvot ja toiveet hankkeelle. Yhdistyksen jäsenten kanssa keskustellaan, millaista kehitystyötä halutaan tehdä ja mihin tapahtumaan sekä mitä valitun tapahtuman kehittämisen tulisi heidän näkökulmastaan sisältää. Haastatteluiden hyvä puoli on, että ne ovat avoimempia ja joustavampia kuin lomakekyselyt (Kehittämiskeskus Opinkirjo, i.a.). Tässä tapauksessa keskustelut ja haastattelu sopivat tiedonkeruuseen yhdistyksen jäseniltä, koska se on joustava tapa sekä yhdistyksellä on tietoa ja vertailupohjaa jo aiemmin järjestetyistä tapahtumista. Yhdistykseltä saatua tietoa voi käyttää opinnäytetyön produktion sisältöön ja sen muodon kehittämisessä. Yhdistykseltä tiedustellaan myös väliajoin palautetta ja mielipiteitä suunnitelman rakentamisessa.

3.2 Asiakaspalautteen analysointi

Asiakaspalautteen tiedot ja tulokset kerättiin vuoden 2023 tapahtuman jälkeen Webropol-alustalle. Tilastoja hyödyntäen tehtiin johtopäätöksiä asiakaskokemuksesta. Niitä tehtiin vastauksien perusteella esimerkiksi siitä, mikä tapahtumassa oli hyvää ja onnistunutta sekä mitä tapahtumassa pitäisi kehittää. Palautteen pohjalta pystyttiin myös kartoittamaan tapahtuman kohderyhmän jakaumaa esimerkiksi iän sekä sairastuneiden ja läheisten kiinnityksen perusteella. Tutkimus oli näin otantatutkimus, koska kaikki eivät vastanneet palautekyselyyn.

Asiakaspalautteessa kysyttiin muun muassa

- osallistujien ikää
- onko osallistunut sairastunut vai sairastuneen läheinen
- mistä kanavasta osallistuja oli saanut tiedon tapahtumasta
- mielipiteitä onnistuneisuudesta liittyen yhdistyksen arvoihin kuuluviin konkreettisiin tavoitteisiin (esim. tiedon välittyminen, voimaantuminen, kokemus hyväksytyksi tulemisesta)
- osallistujien mielipide vertaisviikonlopun tärkeimmistä aiheista.

Palautteeseen vastanneista molempia oli ~50 % narkolepsiaan sairastuneita ja ~50 % heidän läheisiään.

Asiakaspalautteesta ei ilmennyt merkittäviä kehittämiskohteita tapahtuman muotoon tai rakenteeseen liittyen lukuun ottamatta tapahtumapaikan, yhdistyksestä ulkoisia puutteita tai toimintatapoja. Arvot ja tavoitteet toteutuvat selkeästi jo hyvin aikaisemmin järjestetyissä tapahtumissa. Tämän vuoksi suunnitelman perusta säilyy melko samanlaisena kuin aiemmissa tapahtumissa, mutta sen sisältöä kehitetään ja korostetaan organisaation tavoitteet ja asiakaspalautte huomioon ottaen. Näkökulmia kehittämisessä on lisäksi kulttuurihyvointi ja oma ammatillisen osaaminen.

3.3 Tapahtuman kohderyhmän kartoitus

Tapahtuman kohderyhmä on narkolepsiaa sairastavat ja heidän läheisensä. Krooniset sairaudet vaikuttavat lähes väistämättä suhteeseen läheisten kanssa ja muihin sosiaalisiin piireihin. Narkolepsiaa on 1- ja 2- tyyppiä. Tyypissä 1 esiintyy myös katapleksiaa, joka on lihasjänteiden menettämistä sekunneista minuutteihin voimakkaan tunnereaktion vaikutuksesta. Uniliiton (2023) mukaan suomalaisessa aikuisväestössä narkolepsia-katapleksian esiintyvyys on 0,026 %.

Seuraavia luetteloissa olevia tietoja kohderyhmästä käytettiin tapahtumasuunnitelmaa täytettäessä.

Narkolepsiaa on (Uniliitto, 2023)

- liikaunisuus ja tahaton nukahtelu
- vireyden ylläpidon ylläpitämisen vaikeudet
- huonolaatuinen yöuni

Oireet aiheuttavat myös

- aivosumua
- keskittymisvaikeuksia
- muistiongelmia.

Hypokretiinin puuttumisen myötä on myös

- päiväunirytmien puuttumista tai epäsäännöllisyyttä
- tunnesäätelyn, ruokahalun ja kehon lämpötilan häiriöitä.

Tapahtumasuunnittelussa voidaan ottaa huomioon kohderyhmän oireilu ja lääkkeettömät hoitotavat eri tavoin. Suunnitelmaan laadittiin seuraavanlainen luettelo huomioista ja päätelmistä käyttäen apuna Uniliiton (2023) laatimia oireiden hoito-ohjeita.

- **Ennakkoon suunnitellut 10–30 min päiväunet yksi tai kaksi kertaa päivässä**
- ➔ tapahtuman ja sen ohjelman tauottaminen, monimuotoiset aikatauluvaihtoehdot ohjelmaan osallistumiseen, joustavat aikataulut
- **Oireita laukaisevien tilanteiden välttäminen (pitkä paikallaan olo, voimakkait tunnetilat jne.)**
- ➔ ei jatkuvaa passiivista tekemistä
- ➔ jos passiivisia hetkiä on, voidaan pitää esimerkiksi ohjattua taukojumppaa
- **Ruokavalio, jossa vältetään nopeasti imeytyviä hiilihydraatteja**
- ➔ tapahtumassa tarjottava ruoka: ruokavaihtoehtoja, joiden avulla pystyy rajoittamaan nopeasti imeytyvien hiilihydraattien määrää
- **Tapaturma-alttiiden tehtävien välttäminen**
- ➔ ei luoda sellaista tapahtumasisältöä, joka riskeeraa tapaturman syntymisen, esimerkiksi boulderointi (kiipeily ilman varusteita) tai aktiviteetit, joissa ajetaan kulkupeleillä (esim. autoilu)

Lisäksi tapahtumaa suunnitellessa läheiset voitaisiin ottaa huomioon muun muassa

- yhteisellä tekemisellä
- vuorovaikutteisella tekemisellä, johon sisältyy molemminpuolisen tietoisuuden ja ymmärryksen parantamista.

3.4 Yhdistykseen tutustuminen

Yhdistyksen asiakirjoista selvisi, että vertaistukitapahtuma on järjestetty viikonloppupainotteisesti ja lähitapaamisena vuodesta 2016. Tapahtuman resursseihin kuuluu siten konkreettisten tilojen vuokraaminen ja niiden mahdollisuuksien kartoittaminen, yhdistyksen työtehtävien ja ulkoistetun ohjelman organisoiminen sekä tapahtumapäivien aikataulutus ja sen sisällön suunnittelu.

Tapahtuman tavoitteena on ottaa huomioon mahdollisimman hyvin osallistujien tarpeet. Pyritään tavoittamaan jo vertaistuen piirissä olevat ja saada uusia kohderyhmän ihmisiä osallistumaan tapahtumaan. Esituotannossa kuuluu kartoittaa tapahtuman tavoitteet ja määritelmät (fielddrive, 2024), joihin kuuluu tarkoituksen, tapahtuman kohderyhmän, niiden täyttymisen mittareiden ja sidosryhmien määrittely sekä aiempien tapahtumien reflektointi. Myös riskit ja kohderyhmän erityistarpeet tulee tässä tapauksessa ottaa huomioon muun muassa tapahtuman kulussa, kestossa ja sijainnissa.

Tapahtumasuunnitelmassa otetaan huomioon myös yhdistyksen toimintamallit, sen omien arvojen ja tavoitteiden, sekä kerättyä tietoa ja niistä ilmeneviä tarpeita. Tapahtuman tavoitteina, joita vertaillaan muuhun kerättyyn tietoon, on muun muassa onnistua luomaan vertaistukea ohjelmasisällöllä, mahdollistaa paikka ja aika kokoontua vertaisuuden äärelle, luoda kohtaamisia samanlaisten ihmisten ja heidän läheistensä välillä sekä luoda kaikille mahdollisimman mielekäs kokemus yksilöstä riippumatta. Tapahtumassa luodaan ympäristö vertaistuen mahdollistamiseksi ja se on otettu huomioon esimerkiksi tapahtuman sisällön ja sen keston suhteen.

Erityisesti läheisten ymmärrys on tärkeää tukea edistävässä vuorovaikutuksessa. Tapahtumassa pyritään lisäämään läheisten ja sairastuneiden tietoa sairaudesta. Koska narkolepsia on melko harvinainen, siitä tulee jatkuvasti uutta ajankohtaista tietoa ja

tutkimustuloksia. Tavoite on myös sitouttaa vertaistuen piiriin sitä tarvitsevia eli saada ihmisiä osallistumaan uudelleen ja löytää uusia osallistujia kohderyhmästä. Tapahtumapäivinä pyritään myös ottamaan huomioon osallistujien tarpeet ennakkoon ja hetkessä. Pidemmän ajan tavoite on myös kohderyhmän yleinen tietoisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen.

4 TAPAHTUMASUUNNITELMAN AVAUS

Opinnäytetyössä laadittiin TATU ry:n narkolepsiaa sairastavien ja heidän läheisten toiminnalliseen viikonlopputapahtumaan tapahtumasuunnitelma. Tapahtuma järjestetään viikonlopun mittaisena perjantaista sunnuntaihin.

Tuotantosuunnitelman pohja toteutettiin Microsoft Word -tiedostoon. Suunnitelmassa avataan tapahtumaa, sen rajauksia ja määritellään kohderyhmä. Suunnitelma on kolmiosainen ja se sisältää tapahtuman suunnittelun sekä tapahtuman toimenpiteet ennen tapahtumaa, eli esituotannon, tapahtumapäivien tuotannon ja jälkituotannon. Tiedostoon on lisätty selitykset ja selitykset jokaiseen kohtaan, jotka ovat tarpeen suunnitelmaa täyttäessä sekä tapahtumaa rakentaessa ja tuottaessa. Se luo samalla ikään kuin muistilistan tapahtumalle ja erityisesti niiden suunnitteluun. Suunnitelmaa on myös osin täytetty lähteistä saaduilla tiedoilla, sekä siihen on tehty esimerkkejä erilaisten taulukoiden ja listojen muodossa. Taulukot ja listat toimivat suuntaa antavina ohjeistuksina suunnitelman laatimiseen ja toteuttamiseen.

Tapahtumasuunnitelmasta pyrittiin tekemään yleisellä tasolla kattava, jotta sitä on helppo soveltaa halutessaan myös muihin yhdistyksen tapahtumiin. Soveltaminen voi tapahtua säilyttämällä tarvittavat osiot, luetteloksi merkityt muistiinpanot ja sen pohjalta rakentaa eri tapahtumien suunnitelmia. Tapahtumasuunnitelma sisältää seuraavanlaisia osioita:

4.1 Tapahtuman määrittely

Ensimmäisessä osiossa määritellään tapahtuman tausta, tavoitteet, tapahtumaa rajaavat tekijät ja tapahtuman kohderyhmä.

Sen lisäksi osiossa on muistiinpanot seuraavanlaisena listana

- kuka/ketkä tekee?
- mitä tekee?
- kenelle/kohderyhmä?
- miksi tehdään?
- miten tehdään? (tapahtuma, workshop, keskustelualusta, leiri, luento jne.)

- milloin, ajankohta?
- missä?
- läsnä-, etä- vai hybriditoteutus?

4.2 Ennen tapahtumaa

Ennen tapahtumaa -osio sisältää osiot aikataulujen laatimiselle ennen tapahtumaa ja sen aikana, resurssien kartoittamiselle ja niiden listaamiselle, sisällön ideoinnin menetelmiä ja myös sisältöehdotuksia, kohderyhmän määrittelyn ja tarpeiden kartoitusta sekä riskienkartoituksen.

Muistilista on suunnitelmassa esitetty seuraavasti

- tapahtuman aikataulu ennen tapahtumaa ja sen aikana
- tehtävälisterat suunnitteluun, esituotantoon, tapahtumapäivään ja jälkituotantoon
- resurssisuunnitelmat
- riskikartoitus.

4.3 Yhdistykset, henkilöstö ja resurssit

Osioon on koottu tapahtumaa järjestävien tahojen sekä niiden jäsenten nimet ja yhteystiedot. Osioista käy ilmi, mitkä yhdistykset/toimijat ja niiden jäsenet sekä ulkopuoliset järjestäjät ovat toteutuksessa mukana ja minkälaisia muita resursseja tapahtumassa tarvitaan. Osiossa on heidän yhteystietojensa lisäksi myös tuotannossa olevia rooleja ja niiden tehtävät.

Muistilista on seuraava

- henkilöluettelo tapahtuman ja sen järjestäjien
 - jäsenistä
 - työntekijöistä
 - vapaaehtoisista
 - tapahtumapaikan yhteystiedot
- nimi, tehtävä/toimenkuva/organisaatio ja yhteystiedot
- henkilöiden roolit ja tehtävät.

4.4 Budjetti

Osiassa on esimerkkejä täytettyinä taulukoina ja listoina siitä, millä tapaa budjettiin voi kirjata ylös menot ja tulot ynnä muun, sekä malli kustannusseurannalle.

Muistilista osiossa on

- kustannusarvio ja budjetti
- mahdollinen työtuntiarvio.

4.5 Kokous ja tiedottaminen

Osiassa on listaus ja taulukot esimerkkinä kokousten ja tiedottamisen aikatauluttamisesta, niiden asialistoista ja raportoisesta.

Muistilistassa on

- kokousten päivämäärät ja asialistat
- tiedotuskanavien sopiminen
- raportointi.

4.6 Projektin päätös

Projektin päätös -osiossa on tietoa tapahtuman loppuun saattamisesta ja esimerkki tapahtuman loppuraportoinnista.

Osion muistilistassa on

- tehtävien loppuunsaattaminen
- loppuraportointi
- toteutuiko tapahtuman tavoitteet/tuotannollinen toteutus
- mikä meni hyvin ja missä kehitettävää
- mahdolliset jatkotoimet.

POHDINTA

4.7 Tulos

Yksi tapahtumasuunnitelman laatimisen tavoitteista oli ottaa kohderyhmä huomioon. Se onnistui mielestäni hyvin, koska tietoa haettiin ja perehdyttiin aiheeseen eri kanavien kautta, kuten käymällä tapahtuman asiakaspalaute läpi ja verkkolähteistä. Kohderyhmä on otettu huomioon myös suunnitelmaa laatiessa myös siten, että tapahtuma on monipäiväinen. Tapahtumaan osallistuu väkeä ympäri Suomen, joten on hyvä varata aikaa toiminnalle enemmän kuin päivän verran. Suunnitelmaa laatiessa ja siinä asiakaspalautetta hyödyntäessä edistetään produktion eettistä puolta ja kohderyhmän huomioon ottamista. Se vaikutti suunnitelman muotoon ja tapahtuman rakenteeseen.

Tuotos, eli tapahtumasuunnitelma, koostuu erilaisten dokumenttien, raporttien ja lähteiden pohjalta kootuista tiedoista. Opinnäytetyön tavoitteena on helpottaa yhdistyksen sellaisten tapahtumien tuottamista, joissa suunnitelmaa ei vielä ole. Tapahtumasuunnitelma on tapahtumien järjestämistä helpottava työkalu, joten se todennäköisesti edistää yhdistyksen toimintaa ja parhaimmillaan kehittää vertaistukitoiminnan toteutumista tässäkin tapauksessa. Suunnitelmaa ei valitettavasti ehditty testaamaan opinnäytetyön prosessin aikana.

Suunnitelmaan täytettyä tapahtumakohtaista tietoa ei välttämättä pysty hyödyntämään muita yhdistyksen tapahtumia tuottaessa. Esimerkit, muistiinpanot ja asialistat on laadittu suunnitelmaan, jotta sen soveltaminen onnistuisi sujuvammin. Suunnitelmapohjaa voi siis halutessaan soveltaa muita tapahtumia määritellessä ja tuottaessa.

Onnistuminen, luotettavuus ja käytännöllisyys ovat lopputuloksen keskeisiä tavoitteita ja tekijöitä, sillä tapahtuma täytyy voida toteuttaa suunnitelman pohjalta. On kuitenkin todennäköistä, että suunnitelma kehittyy ja täydentyy tapahtumapäivän lähestyessä.

Kehittämisen näkökulmasta suunnitelmaan olisi voinut käyttää enemmän luovuutta hyödyntämällä erilaisia alustoja pelkän Microsoft Wordin ominaisuuksien lisäksi. Monialaisuudesta keskusteltiin myös yhdistyksen jäsenten kanssa ja olimme samaa mieltä, että

erilaiset taustat ja kokemukset tapahtumien tuottamisessa voivat rikastuttaa toimintaa ja tuoda uusia hyödyllisiä näkökulmia.

4.8 Huomioita ja kehitysideoita

Jokaiseen tapahtumaa järjestävään yhdistykseen tai tahoon ei oltu yhteydessä. Jos niin olisi tehty, se olisi voinut mahdollisesti tuoda ilmi uusia tai erilaisia näkökulmia suunnitelman lopputulokseen. Sillä olisi voinut olla myös lähteisiin vaikuttavia tekijöitä ja mielipiteitä, koska eri tahoilla voi oletetusti olla erilaisia näkökulmia valitun tapahtuman toteuttamiseen.

Tulevaisuudessa olisi hyvä kokeilla muitakin ja erilaisia alustoja kuin Microsoft Word. Vaikka se oli tässä tilanteessa molemmille osapuolille tuttu ja turvallinen alusta, on hyödyllistä tutustua myös muihin sovelluksiin ja malleihin, joihin voi rakentaa muun muassa tapahtuman tuottamiseen hyödyllisiä taulukoita ja listoja.

Asiakaspalautteita olisi voinut myös tarkastella useammalta eri vuodelta yhden sijaan, mutta opinnäytetyön puitteissa monivuotinen analysointi ei ollut mahdollista. Siitä olisi voinut käydä ilmi kehitettävää, jota ei välttämättä noussut esille yhden tapahtuman palautteen kautta. Silloin olisi saatu myös kattavampi kuva siitä, mitkä asiat siitä jäivät yleensä mieleen esimerkiksi tapahtuman sisällöstä tai mikä tapahtumassa on toistamiseen onnistunut ja mikä kehitettävää. Laajemmasta otannasta voi huomata paremmin asiat, jotka eivät ole myöskään tapahtumapaikkaan tai tapahtumakertaan sidonnaisia.

4.9 Yhteenveto

Tapahtumasuunnitelma muotoutui monista erilaisista lähteistä sekä keskustelujen tai opinnoissa saadun opin ja kokemuksen pohjalta. Tapahtumasuunnitelma tarjoaa työkalun tapahtuman toteutukseen ja sitä kautta helpottaa yhdistyksen tapahtumien järjestämistä. Suunnitelmasta voi kehittyä eheämpi esimerkiksi tarkastelemalla laajempaa otantaa kohderyhmästä ja tutustumalla erilaisiin tapahtumien suunnitteluun tarkoitettuihin työkaluihin. Tapahtuman lopputulokseen vaikuttaa se, miten suunnitelmaa hyödynnetään ja sitoutuuko jokainen tapahtumaa tuottava käyttämään sitä koko tuotannon prosessin ajan. Tuotantosuunnitelman laatiminen on tärkeä osa tapahtumien järjestämistä, minkä vuoksi jokaisen

tapahtuman toteuttamiseen osallistuvan olisi sitouduttava noudattamaan suunnitelmaa ja tapahtumaa sen pohjalta. Silloin tapahtuman punainen lanka, informaation ajankohtaisuus ja kommunikaation taso sekä tapahtuman kehittymismahdollisuudet säilyisivät. Suunnitelman pohja ei välttämättä sovi sellaisenaan kaikkiin yhdistyksen tapahtumiin, joten sitä tulee olla valmis soveltamaan tarpeiden mukaan.

LÄHTEET

fielddrive. (5.9.2024). *Simple Steps to Successful Event Planning Checklist*.

<https://www.fielddrive.com/blog/event-checklist-successful-planning>

Jurvelin, V. (2018). *Liiketoimintaosaaminen kulttuurituottajan työssä* [opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. TAKU. http://taku.fi/site/wp-content/uploads/2018/05/Jurvelin_Valpuri.pdf

Kaikukortti. (2024). *Hyvä käytäntö*. <https://kaikukortti.fi/lisatietoa/hyva-kaytanto/>

Lilja-Viherlampi, L-M., & Rosenlöf, A-M. (2019). *Taide töissä – Näkökulmia taiteen opetuksen sekä taiteilijan rooliin yhteisöissä*. I. Tanskanen (toim.) Moninäkökulmainen kulttuurihyvinvointi. Teoksessa I. Tanskanen (toim.) , *Taide töissä – Näkökulmia taiteen opetuksen sekä taiteilijan rooliin yhteisöissä* (s.22). (Turun ammattikorkeakoulun raportteja 256.) Turun ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/handle/10024/227439>

Laine-Alonen, P. (2016) *Asiakaspalaute ja sen prosessointi: Henkilöstön näkökulma*. [AMK-opinnäytetyö, Tampereen ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/112039/Laine-Alonen_P%C3%A4ivi.pdf?sequence=2

Metropolia. (i.a.). *Kulttuurituotanto*. <https://www.metropolia.fi/fi/opiskelu-metropolia/assa/amk-tutkinnot/kulttuurituotanto>

Mikkonen, I., & Saarinen, A. (2018). *Vertaistuki sosiaali- ja terveysalalla*. Tietosanoma.

Niiranen, V. (2020). *Tapahtumaopas*. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/354583/URNISBN9789523442771.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Opinkirjo kehittämiskeskus. (i.a). *Aineiston kerääminen ja tutkimusmenetelmät: Haastatteluiden etuna on joustavuus*. <https://opinkirjo.fi/tutkimuksen-perusteet/aineiston-kerääminen-ja-tutkimusmenetelmat/>

Parempi Työkulttuuri (PAKU). *Perehdytys on tärkein voimavara tulevaisuuden työyhteisöissä*. <https://www.parempityokulttuuri.fi/blog/perehdytys-on-tarkein-voimavara-tulevaisuuden-tyoyhteisoissa>

Risikko, P., & Saarela, S. (2022). *Kulttuuri ei ole luksustuote vaan kansakuntamme kivijalka*. Suomen Harrastajateatteriliitto. <https://shtl.fi/kulttuuri-ei-ole-luksustuote-vaan-kansakuntamme-kivijalka/>

Saksala, E. (2015). *Tuottajan käsikirja*. Otava.

- Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö (TAKU). (14.3.2018). *Kulttuurituottajat: Vähimmäispalkkasuositus 1.4.2018–31.3.2020*. https://www.taku.fi/oppaat/2018/kulttuurituottaja_palkkasuositus_2018_2020.pdf
- Taikusydan. (21.11.2023). *Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia*. <https://taikusydan.turkuamk.fi/info/taiteesta-hyvinvointia/>
- TATU. (2021). *Vertaistuki*. <https://tatury.fi/tukea/vertaistuki/>
- Terveyskylä. (21.6.2023). *Mitä vertaistuesta saa?: Tietoa, tukea ja toivoa*. <https://www.terveyskyla.fi/vertaistalo/tietoa-vertaistuesta/mita-on-vertaistuki>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (14.12.2018). *Yhteiskehittäminen*. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/yhteiskehittaminen>
- Uniliitto. (2023). *Narkolepsia*. <https://www.uniliitto.fi/auta-unta/unihairiot/narkolepsia/>
- Yle (30.10.2008). *Suomalaiset turvautuvat vertaistukeen*. <https://yle.fi/a/3-5753550>

LIITTEET

Liite 1. Tapahtumasuunnitelma